

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРАКТИКУМ З ПРОБЛЕМ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ»

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кіль- кість годин
1	Опанування теми «Регіон як об'єкт дослідження суспільної географії», обговорення в рамках практичного заняття: - Аналіз дефініцій ареал, зона, район (регіон), а також полігон, осередок, місце, анклав, ексклав (за Е. Б. Аласвим) - Аналіз дефініції «Регіон» за українськими та закордонними вченими, поняття, співвідношення понять «ареал», «зона», «район», «регіон». - Підходи до визначення поняття «регіон»: територіальний (географічний), економічний, соціально-економічний, адміністративний (державно-правовий), організаційно-управлінський, політичний, історико-культурний, природно-ресурсний, гео- або зовнішньополітичний, зовнішньоекономічний, системний, комплексний, інтегральний, змішаний. - Парадигми регіону: регіон як квазідержавна, регіон як квазікорпорація, регіон як ринок, регіон як соціум. - Класифікація і типологія регіонів. - Класифікація Марінеїлі-Річієрі (Marineili-Ricchieri), класифікація Тоши (Toschi), класифікація Вітлесеї (Whittlesey), класифікація Хагета (Haggett), класифікація Фремона (Fremont), класифікація Лі Донні (Li Dormi), класифікація Мейєра (Meyer) та ін. - Класифікація регіонів в Україні за різними критеріями - Типологія регіонів України – за індексом людського розвитку, за основними проблемами розвитку, типологізація регіонів України згідно Інституту громадянського суспільства, типологізація регіонів України згідно проекту Програми Європейського Союзу та інші.	8
2	Підготовка питань для обговорення та виконання практичних завдань до практичного заняття «Проблемні регіони» - Поняття та характерні риси проблемних регіонів - Поняття та характерні риси програмних регіонів. - Слаборозвинені (відсталі) регіони: характерні риси - Депресивні регіони: характерні риси, класифікація і типологія - Старопромислові регіони: характерні риси та причин формування - Монофункціональні міста: визначення поняття, ознаки. - Аграрно-промислові регіони як вид депресивних регіонів. - Старі добувні регіони як вид депресивних регіонів. - Аналіз Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2850-15#Text - Аналіз дослідження ГК Stas Marketing «Перспективи стратегічного розвитку старопромислових регіонів Росії та України» http://stasmarketing.ru/project/перспективы-стратегического-развития-старопрмышленных-регионов-россии-и-украины - Аналіз Закону України «Про затвердження Загальнодержавної програми розвитку малих міст» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1580-15#Text	8

3	Підготовка питань для обговорення та виконання практичних завдань до практичного заняття «Регіональний розвиток як об'єкт дослідження суспільної географії» - Аналіз дефініцій понять: розвиток, економічний розвиток, соціально-економічний розвиток, регіональний розвиток, стійкий розвиток - Моделі регіонального розвитку: еколого-економічна, інноваційно-інвестиційна, інноваційна, кластерна, мобілізаційно-інноваційна, сталого розвитку. - Пріоритетні напрями економічного реформування моделей регіонального розвитку. - Теорії та концепції регіонального розвитку. - Неокласичні теорії регіонального розвитку. - Теорія «полюсів росту» і «центрів розвитку». - Теорія «осей розвитку», модель «вулкана». - Теорія «центр-периферія», теорія дифузії нововведень (інновацій). - Концепція регіональних конкурентних переваг. - Концепції кластерного розвитку. - Концепція регіональних інноваційних систем. - Теорія стимулювання (підвищення) регіональної конкурентоспроможності. - Концепція сталого розвитку - Теорія саморозвитку регіонів (ендогенного розвитку). - Концепція знаннєвої економіки. - Теорія «інформаційного суспільства». - Теорія соціального капіталу території. - Теорія «нового регіоналізму». - Концепції «соціально орієнтованої економіки», людського розвитку, концепції сприйняття (перцепції) простору, регіонів, міст, місцевостей, концепції моноцентричного і поліцентричного розвитку регіонів. - Концепція «розумової спеціалізації» регіону (Smart-спеціалізації) регіонів. - Декларація тисячоліття https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_621#Text . Цілі розвитку тисячоліття https://edera.gitbook.io/world-2030/znayu-prava-i-zminyuyu-svit/chapter2 - Цілі розвитку тисячоліття, адаптовані для України https://idss.org.ua/monografii/2015%20MDG%20Ukr%20Report%20DRAFT.pdf Опанування теми «Проблеми регіонального розвитку: сутність, класифікація» - Поняття про проблеми регіонального розвитку. - Класифікація проблем регіонального розвитку. - Класифікаційні ознаки. - Галузеві проблеми регіонального розвитку: економічні, соціально-демографічні, екологічні. - Комплексні проблеми регіонального розвитку. - Світовий досвід дослідження проблем регіонального розвитку. - Досвід аналізу регіональних проблем в Україні. - Економічні, соціально-демографічні та екологічні проблеми регіонального розвитку в Україні.	8
4	Підготовка питань для обговорення та виконання практичних завдань до практичного заняття «Регіональна політика: поняття, цілі, принципи, об'єкти,	8

	суб'єкти, механізми, моделі, види» - Аналіз дефініцій «регіональна політика», «державна політика», «політика регіонів». - Рівні, на яких проводиться регіональна політика (глобальний, державний, регіональний, локальний, а також міждержавний (міжнаціональний), міжрегіональний і міжмуніципальний). - Мета, завдання, принципи регіональної політики. - Етапи розвитку регіональної політики в ХХ ст. - Моделі регіональної політики: відносної автономності, агентська, комбінована (взаємодіюча). - Об'єкти регіональної політики. Регіони як об'єкт регіональної політики. - Суб'єкти регіональної політики. Органи державного управління різних ієрархічних рівнів та органи місцевого самоврядування як суб'єкти регіональної політики. - Механізми та інструменти регіональної політики. - Види регіональної політики: 1) за цільовою спрямованістю: економічна, демографічна, соціальна, екістична, екологічна, науково-технічна; 2) за цілями застосування: політика вирівнювання рівнів розвитку регіонів з будь-якого макроекономічного показника, максимальне використання місцевих ресурсів, енергозбереження тощо); 3) за механізмом: автоматична, тобто розподіл матеріально-технічних і фінансових ресурсів за певною (загальною для всіх регіонів) формулою; проблемна – за спеціальними програмами, цільова – за конкретними регіонами; 4) за коштами: фінансова (допомога, пільги, штрафи тощо), адміністративна (дозволи і заборони), інфраструктурна (спорудження доріг, ЛЕП і т.д.); 5) за адресатом: регіональні влади, фірми й організації, окремі громадяни і т. д.; 6) за особливостями і характером дії механізму та інструментів регіональної політики: стимулююча, компенсаційна, адаптуюча, протидіюча. - Аналіз «Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF#n11 - Аналіз «Державної стратегії регіонального розвитку на період 2021-2027 року» https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text	
5	Підготовка питань для обговорення та виконання практичних завдань до практичного заняття «Проблеми регіонального розвитку: сутність, класифікація. Демографічні проблеми регіонального розвитку України» - Поняття про демографічні проблеми регіонального розвитку. - Специфіка демографічних процесів в Україні - Регіональні особливості демографічних процесів в Україні. - Проблеми депопуляції і старіння населення в регіонах України. - Специфіка міграційного руху населення України. - Міграційна привабливість регіонів України в міждержавних і регіональних міграціях. Регіони-донори і регіони-реципієнти. - Міграції між сільською місцевістю та містами. - Наслідки міграцій. - Проблема вимушених міграцій у світі та в Україні - Регіональна демографічна політика в Україні: сутність, напрями, інструменти	8
6	Підготовка питань для обговорення та виконання практичних завдань до практичного заняття «Соціальні проблеми регіонального розвитку України» - Поняття про соціальні проблеми регіонального розвитку.	8

	- Соціальні проблеми регіонального розвитку України: гендерна нерівність; низький рівень та умови життя населення, бідність; етнічні та релігійні конфлікти; соціальні хвороби (наркоманія та алкоголізм, ВІЛ-інфекція та СНІД, туберкульоз, суїцидність тощо); професійна захворюваність, професійний травматизм і професійна смертність; трудові конфлікти; злочинність; безробіття; мігранти, біженці і переселенці; корупція; недоступність та низька якість медичного обслуговування; проблеми освіти і науки; сирітство; дитяча безпритульність тощо. - Проблеми нерівномірності соціального розвитку регіонів України. - Соціальна поляризація простору. - Полюси соціального розвитку та периферія. - Соціальна стратифікація - Рівні соціального розвитку регіонів України. Методики їх визначення. - Соціальна безпека. Індикатори соціальної безпеки України (індикатори-стимулятори, індикатори-дестимулятори). - Рівні соціальної безпеки регіонів України (оптимальний, задовільний, незадовільний, небезпечний, критичний, мінімальний або абсолютно-небезпечний). - Регіональна соціальна політика в Україні:	
7	Підготовка питань для обговорення та виконання практичних завдань до практичного заняття «Економічні проблеми регіонального розвитку України» - Поняття про економічні проблеми регіонального розвитку. - Проблеми нерівномірності економічного розвитку регіонів України. - Проблема гіперконцентрації галузей господарств в індустріальних та високоурбанізованих районах Донбасу, Придніпров'я та окремих господарських агломераціях. - Регіональні проблеми банківсько-фінансового сектору економіки. - Регіональні проблеми інвестиційної діяльності в Україні - Об'єктивні й суб'єктивні фактори інвестиційної привабливості регіонів. - Інвестиційний клімат, його фактори та складові - Регіональні проблеми модернізації господарського потенціалу. - Регіональні проблеми розвитку малого підприємництва. - Проблеми формування та мобільності креативного класу в Україні. - Економічна поляризація простору. Полюси економічного розвитку та периферія. Поляризація периферії. - Рівні економічного розвитку регіонів України. Методики їх визначення. - Рівні конкурентоспроможності регіонів України. - Індикатори конкурентоспроможності регіонів. - Рівні економічної безпеки регіонів України. Індикатори загроз економічній безпеці регіонів. - Регіональна економічна політика України. - Регіональна інвестиційна політика України. - Спеціальні (вільні) економічні зони, території пріоритетного розвитку, індустріальні (промислові) парки Підготовка питань для обговорення та виконання практичних завдань до практичного заняття 16 «Регіональні проблеми інноваційної діяльності в Україні» - Регіональні проблеми інноваційної діяльності в Україні. - Інноваційна діяльність в Україні. - Регіональна інноваційна політика в Україні. Модель інноваційної політики України.	12

	- Типи регіональних інноваційних стратегій. - Регіональні інноваційні стратегії України. - Інноваційна інфраструктура в Україні	
8	Підготовка питань для обговорення та виконання практичних завдань до практичного заняття «Екологічні проблеми регіонального розвитку України» - Поняття про екологічні проблеми регіонального розвитку. - Проблеми регіональної диференціації рівнів забруднення території України. - Проблеми нерівномірності розміщення потенційно небезпечних виробництв в Україні. - Регіональні проблеми забруднення повітря в Україні. - Регіональні проблеми забруднення земельних ресурсів в Україні. - Регіональні проблеми забруднення водних ресурсів в Україні. - Регіональні проблеми радіаційного забруднення в Україні. - Регіональні проблеми накопичення відходів та поводження з ними. - Комплексна оцінка рівнів забруднення території регіонів України. Методики їх здійснення. Рівні екологічної безпеки регіонів України. Індикатори загроз екологічній безпеці регіонів. - Геоекоекологічне районування України за П. Г. Щищенком. - Регіональна екологічна політика. Екологічна політика та її сутність. Напрями й інструменти екологічної політики.	4
9	Опанування теми «Проблеми суспільно-географічного районування та удосконалення адміністративно-територіального устрою України» - Сутність та специфіка суспільно-географічного районування. - Досвід суспільно-географічного районування України. Сучасний стан інтегрального суспільно-географічного районування в Україні. - Адміністративно-територіальний устрій: сутність, визначення основних понять. - Види адміністративно-територіального устрою. - Адміністративно-територіальний устрій України. Україна – унітарна держава. - Історія розвитку сучасного адміністративно-територіального устрою України. - Характеристика адміністративно-територіального устрою України. - Адміністративно-територіальна реформа в Україні як засіб усунення недоліків адміністративно-територіального устрою та необхідна умова для вступу в Європейський Союз. - Сутність адміністративно-територіальної реформи в Україні, її мета і завдання. - Централізація і децентралізація в регіональній політиці України. - Проекти адміністративно-територіальної реформи в Україні. - Моделі нового адміністративно-територіального устрою держави - Конструктивна роль суспільно-географічного районування. - Суспільно-географічне районування як основа удосконалення адміністративно-територіального устрою. - Аналіз процесу «Децентралізація в Україні» https://decentralization.gov.ua/new-rayons	6
10	Опанування теми «Проблеми раціонального розміщення галузей господарства та ефективності регіонального розвитку в Україні» - Сутність, принципи та закономірності розміщення галузей господарства. - Фактори розміщення галузей господарства в Україні.	6

	- Вплив глобалізації на розвиток регіонів України. Роль інституціональних факторів. - Концепції розміщення галузей господарства. - Нові форми територіальної організації продуктивних сил (кластери, спеціальні (вільні) економічні зони, території пріоритетного розвитку, індустріальні (промислові) парки, євро регіони, міжнародні транспортні коридори, інноваційні структури (інноваційні бізнес-інкубатори, інноваційні кластери, технопарки, технополіси, інноваційні центри, венчурні фірми, науково-технічні альянси та ін.), спільні підприємства, регіональні ринки). - Територіальні кластери: зарубіжний досвід та перспективи впровадження в Україні. - Кластерно-мережева організація господарства.	
11	Підготовка науково-дослідницького проекту з проблем регіонального розвитку - Реферування фахової літератури за обраною темою. - Підготовка теоретичних основ дослідження. - Розробка методики проведення дослідження. - Збір статистичних даних та інформації для проведення дослідження. - Проведення просторово-часового аналізу та синтез отриманих знань за темою дослідження. - Візуалізація результатів дослідження та побудова графічних та картографічних моделей. - Розробка презентації науково-дослідницького проекту. - Підготовка до доповіді результатів науково-дослідницького проекту з проблем регіонального розвитку України.	8
Усього		84